

Wat is de betekenis van 'Chambers of Time' voor Burgerschapsvaardigheden?

Voorwoord

Het uitvoeren van een goed en veelzijdig beleid rondom Burgerschap binnen een onderwijsinstelling is iets waar veel onderwijzers moeite mee hebben. Wat is Burgerschap? Is het een containerbegrip? Hoe geef ik hier richting aan?

In onze ogen is de behoefte aan het overbrengen van Burgerschapsvaardigheden ontsprongen aan een algemeen verlangen om kloven te slechten op alle plekken waar groepen uit elkaar dreigen te vallen. Burgerschap als taak vanuit de staat is bedoeld om mensen op manieren van handelen te wijzen die de samenleving dienen of i.i.g. niet schaden.

Begin vorig schooljaar kwamen we bij ROC Leiden weer in aanraking met het begrip "Burgerschap". Immers, we moesten een nieuwe opleiding 'Mediavormgever' opstarten en vroegen ons af hoe we onze leerlingen Burgerschapsvaardigheden konden bijbrengen.

Na enig wikken en wegen kwamen we voor onszelf met de bepaling dat Burgerschap binnen de nieuwe opleiding vooral moest bestaan uit het in contact brengen van onze leerlingen met allerlei facetten van de samenleving en hun daar op een actieve wijze mee om moet laten gaan.

Burgerschap wordt nog weleens verward met Maatschappijleer. Maar het is in onze ogen niet in een klas zitten en leren in wat voor constitutie we leven, welke politieke partijen bestaan, dan wel wat voor goede doelen er allemaal zijn of wat vrijwilligerswerk is. Hiervoor hebben we bij ROC Leiden de week van "Politiek en gezondheid waaraan alle 2de jaars leerlingen ook verplicht moeten meedoen.

Wij hebben bij mediavormgever echter getracht om burgerschap nog meer te embedden in het onderwijs. Volgens ons is burgerschap het actief deelnemen aan de samenleving. Je op een positieve manier inzetten voor het land en daarbij nieuwsgierig zijn naar de anderen en je op bepaalde momenten ook weg kunnen cijferen ten behoeve van het collectief.

Dit gaat erbij de (huidige?) jeugd uiteraard niet op deze manier in. We moesten ze dus op pad kunnen sturen met een duidelijke taak. Één waarbij ze verder moesten kijken dan hun eigen vriendengroep, waar ze hoe dan ook actief moesten gaan nadenken over processen om verder te komen en waar ze ook graag met een positief gevoel aan mee zouden doen, dan wel later op terug zouden kijken. Kortom ze moesten er rijker van worden als mens. (De leerlingen zelf wilden dat ook graag financieel, maar daar zijn we niet op in gegaan).

Geen gemakkelijke opgave om als onderwijsinstellingen jongens en meisjes van 16 iets met "plezier" voor je te laten doen. Iets te vinden waar ze zelf ook de meerwaarde van inzien. Toch hebben we het gevonden in 'Chambers of Time', het project waarbij de leerlingen iemand in een greenscreen studio moeten uitnodigen om deze vervolgens via

een marathonsessie het hemd van het lijf te vragen, ten einde verhalen (groot en klein), herinneringen en bepaalde emoties te borgen voor de toekomst.

Voor naslag over 'Chambers of Time' verwijzen we u graag naar ons einddocument ten behoeve van Kennisnet.

De essentie van 'Chambers of Time' als leerproduct

Wat maakt "Chambers of time" nu zo interessant voor Burgerschap?

- 1) Het leert de studenten dat ieder mens uniek is. Immers iedereen heeft andere gedachten, verhalen, levensvisie en -wijsheden. Door mensen hier over te laten vertellen en de leerlingen te laten luisteren en er op een objectieve manier vragen over te laten stellen krijgen zij nieuwe dingen en inzichten te horen. Goed Burgerschap is begrip hebben voor de ander en begint bij je in zijn wereld te kunnen verplaatsen.
- 2) Het laat de leerlingen kennismaken met oude gewoonten en gebruiken. 'Chambers of Time' gaat uit van het verleden. Alles wat er verteld wordt is al gebeurd. Je kan en mag er niet vanuit gaan dat een 16-jarige precies weet hoe over zaken in het verleden werd gedacht, hoe ze werden aangepakt en opgelost. Door mensen te laten praten over het verleden en de jongeren hierover vragen te laten stellen komen er zowel interesse onderwerpen naar boven, die voor de geïnterviewde belangrijk zijn, als wel gespreksonderwerpen waar jongeren van nu vragen over hebben. Door verhalen en oplossingen uit het verleden aan te horen krijgen de leerlingen meer een idee over hoe bepaalde dingen zijn ontstaan, dan wel hoe ze aangepakt kunnen worden (of werden).
- 3) Niet alleen de jongere generatie heeft vooroordelen, de oudere generatie zit er ook vol mee. Door de twee met elkaar in contact te brengen en te laten praten over onderwerpen die verder gaan dan het weer van de dag, komen beide groepen meer over elkaar te weten en ontstaat er een oprechte wederzijdse interesse. De generatiekloof verkleint als het ware.
- 4) 'Chambers of Time' is een tastbaar bewijs van Burgerschap. Het geheel waar de leerlingen zich nu voor inzetten heeft ook waarde voor de toekomst, immers alle interviews worden geborgd voor toekomstige generaties. Door deze eeuwigheidswaarde hebben de leerlingen ook meer het gevoel dat ze met iets concreets bezig zijn. Dit helpt om ze in de beginfase gemotiveerd te krijgen. Goed Burgerschap is in onze ogen dan ook de leerlingen een blijvende bijdrage laten leveren aan de samenleving en haar toekomst. Iets dat belangrijk is, waar zij hun naam aan mogen verbinden en waar ze in de toekomst ook als burger naar mogen verwijzen. 'Chambers of Time' is niet vluchtig of op korte termijn gericht, evenals Burgerschap dat moet zijn.

Conclusie

Niet iedere onderwijsinstelling zal uiteraard zijn leerlingen kunnen motiveren met een audiovisuele opdracht. Maar het jezelf verdiepen in het verleden en tegelijk een bijdrage leveren aan de toekomst van een samenleving kan op verschillende manieren.

Het streven moet altijd zijn om leerlingen het besef te geven dat wat zij nu doen op termijn van belang is. Een burger is van belang voor zijn/haar gemeenschap. Acties hebben een gevolg en positieve waardering voor jouw werkzaamheden zullen velen stimuleren om hun beste beentje voor te zetten.

Zorg dat opdrachten concreet zijn, dat je een aanspreekpunt vindt die een boodschap heeft en inhoud kan geven aan het product wat er gemaakt dient te worden. Verzorg een achtergrond, een referentiekader, waarbinnen de student de wereld mag en moet verkennen. Help studenten te reflecteren (iets wat jongeren niet automatisch doen, sterker nog, iets wat jongeren misschien automatisch niet doen! ;). De sociale integratie die hieruit voort komt, maakt van leerlingen automatisch trotse burgers die oog hebben en houden voor een ander.